

TOMMY your van't Hek
WIERINGA SYLVIA WITTEMA MARIO PAUW

Ernest
van der
KWAAT

U geeft
2 EURO aan
Voedselbanken
Nederland
 VOEDSELBANKEN.NL

ELLEN DAAN
DECKWITZ HEERMA Voss

TORIA F. Staerik
BART HARBOT

THOMAS
VERBOGT

ILLUSTRATIES
YOKO HEILIGERS
& floor, vieder

Het groot kerstverhalenboek

Samenstelling
Jasper Henderson en Mijke Pol

Inhoud

TOMMY WIERINGA

Synesthesie – 11

ROB VAN ESSEN

De mensen die alles lieten bezorgen – 13

MARION PAUW

Groen gras – 23

THOMAS VERBOGT

Stille nacht – 33

VROUWKJE TUINMAN

Een kerstvertelling – 39

SYLVIA WITTEMAN

Versiering – 45

INGMAR HEYTZE

Kaasmis – 49

ELLEN HEIJMERIKX

Vrede op aarde. Flikker toch op – 53

ERIK NIEUWENHUIS

Fijne dagen – 59

YOUP VAN 'T HEK
Een kerstdiner – 69

MARK VERVER
Last Christmas – 73

IVO VICTORIA
I not stole your box – 83

DAAN HEERMA VAN VOSS
*Shit is uit; kerst duurt maar drie dagen en
Remco Campert is een baas* – 91

TOMMY WIERINGA
Vastloper – 105

ONNO WESSELING
Zonde van de bok – 109

GERWIN VAN DER WERF
Kyrie – 119

JANNEKE VREUGDENHIL
Pep – 135

ELKE GEURTS
Eerste kerstdag – 139

F. STARIK
Gezellig, inderdaad – 145

MAARTJE WORTEL
Aftellen – 151

BART CHABOT
Een zwarte kerst – 161

YOUP VAN 'T HEK
Bomen over kerst – 165

PHILIP HUFF
Hij dronk – 169

ANTON DAUTZENBERG
Een kerstverhaal – 177

MIJKE POL
Het huwelijk – 187

JEROEN THIJSSSEN
Kerstpalm – 193

ELLEN DECKWITZ
Kerstmis, 1431 – 201

VIKTOR FRÖLKE
De Vlaamse reus – 203

HANNEKE HENDRIX
De Gesmolten Emmer – 213

ONNO KLEYN
Een adellijke kerst – 217

ROB WAUMANS
Texaco – 221

ERNEST VAN DER KWAST
Milde winter – 227

VERANTWOORDING

235

Tommy Wieringa

Synesthesie

Ik ben in de stad wanneer het begint te sneeuwen. Het is tweede kerstdag, in het licht van de straatlantaarns lijkt het of er as uit de hemel dwarrelt. Het wordt stilaan meer, ik ben bijna alleen op straat, de mensen zijn in hun huizen en cafés. Ik steek mijn tong uit om een sneeuwvlok te vangen en herinner me de kerstdagen van een paar jaar geleden.

Ik was erg verliefd. In de uren voor kerstavond wandelden we langs de Catharijnesingel in Utrecht toen het begon te sneeuwen. Het waren zulke grote vlokken dat je de kristalstructuren met het blote oog kon zien. We staken onze tong uit en voelden de prikkelende kou en het smelten van de vlokken. Het leek van grote betekenis dat alles op eens naar aardbeienbavarois smaakte. De sneeuw en de lucht die ik in ademde: alles aardbeienbavarois. Ik had dat niet eerder meegemaakt, dat geluk een smaak kreeg.

Hierover, over de vrouw, de sneeuw en de smaak van aardbeienbavarois heb ik geprobeerd een gedicht te schrijven. Ik heb er lang aan gewerkt, het van alle kanten bekeken, gehoopt op iets wat wel 'het patina van de tijd' wordt genoemd, een paar keer heb ik het weggegooid en ben ik opnieuw begonnen, maar het wilde nooit echt iets worden. De gebenedijde sensatie van aardbeienbavarois was niet overdraagbaar. Het wilde zelfs niet melancholisch of bitter worden toen de vrouw mij weer verliet.

Rob van Essen

De mensen die alles lieten bezorgen

Het hoofd van de man was zo omvangrijk dat het niet helemaal op het videoschermpje van mijn intercom paste. Het leek iets uit een andere wereld, een donkere volle maan met een menselijk gezicht, die om een of andere reden naar binnen wilde. Natuurlijk schrok ik, maar toen ik het gezicht Engels hoorde praten, begreep ik wie het was. Ik drukte op de knop die de benedendeur ontgrendelt en wachtte.

Het duurde zo lang voordat hij boven was, dat ik een jas aanschoot en naar de galerij liep. Ik staarde naar de deur van het trappenhuis. Een hele tijd gebeurde er niets. Toen hoorde ik vanuit de diepte gedempte, bonkende geluiden omhoog komen, alsof er hoekige machines naar boven werden gebracht. Het transport kwam langzaam dichterbij en opeens knalde de deur van het trappenhuis open. Een reusachtige massa schoot naar de rand van de galerij, gehuld in een felrode gewatteerde jas. Het was een immens dikke zwarte man die zojuist acht trappen had beklommen en nu met zijn hoofd over de rand uithijgde, piepend en fluitend, met de tevergeefse urgentie van een astmapatiënt in een vacuüm.

Hij werd gevolgd door een vrouw, die zo mogelijk nog dikker was. Ze rolde uit het trappenhuis naar buiten en bleef op de tegels van de galerij zitten. Ze droeg net zo'n jack als de man. Haar haren waren oranje en haar eivormige hoofd rustte op een kraag van onderkinnen.

De man draaide zijn hoofd in mijn richting. 'No... No... No...!' riep hij. Aan de intonatie hoorde ik dat het geen bezwering was, of een smeekbede, maar het begin van een zin.

'No... No... No...!' Het klonk wanhopig, alsof de woorden die hij wilde uitspreken vanuit zijn binnenste omhoog werden gegooid, maar net niet hoog genoeg om naar buiten te tuimelen. Uiteindelijk kwam

er een ademtocht die genoeg kracht had om de hele zin naar buiten te werken. *'No fucking lift!'*

'Nee,' zei ik, 'sorry,' alsof ik er iets aan kon doen. De man strompelde naar het trappenhuis en kwam terug met twee grote rolkoffers, die ze op de een of andere manier mee naar boven hadden weten te slepen. De vrouw zat nog steeds op de grond. *'Hello luv,'* zei ze. *'Just give us a minute, right?'*

'Wij zijn... Wij zijn... Wij zijn Jeffrey en Rita uit Luton,' zei de grote zwarte man. Hij zocht weer steun bij de rand van de galerij. 'Ben jij... de man met de sleutel?'

'Ja,' zei ik, 'ik zal hem even halen.'

Toen ik met de sleutels terugkwam, zag ik dat de vrouw inmiddels op haar voeten stond. Met hun rolkoffers kwamen ze met z'n tweeën op me af, met de waggelende gang van vetgemeste ganzen.

Ik maakte de voordeur van mijn burens open en gaf ze de sleutels. Als ze nog iets nodig hadden of wilden weten, ik woonde hiernaast, ze konden altijd aanbellen. Ja, ja, dat was goed, maar eerst gingen ze even uitrusten, bedankt hoor! En achter elkaar persten ze zich met hun rolkoffers naar binnen.

Mijn burens deden al een paar jaar aan woningruil. Het beviel ze geweldig, ik moest het ook eens doen. Zelf brachten ze de kerstdagen door in Barcelona, in hun flat zou een Engels echtpaar logeren. Wilde ik ook deze keer hun gasten de sleutels geven? Natuurlijk, geen probleem. Blijkbaar hadden mijn burens in de beschrijving van hun woning vergeten te vermelden dat ons appartementenblok geen lift had.

Toen ik de volgende dag over de galerij liep, op weg naar de bakker, stond het keukenraam van de burens wijd open, ondanks de kou. Rita stond achter het fornuis worstjes te bakken, gehuld in een grof gebreide poncho. *'Morning luv, you want some?'* Ik bedankte vriendelijk, en vroeg hoe het ging. Het ging uitstekend, dank je. Alleen het bed was wat klein, *but there you go.*

De dagen erna bleef het keukenraam openstaan. Vrijwel altijd als ik over de galerij liep, stond Jeffrey of Rita iets te bakken. Steeds weer schrok ik van hun omvang, alsof na elke ontmoeting mijn geheugen hun afmetingen in een hanteerbaarder en geloofwaardiger formaat opsloeg. Wanneer ik vroeg of ze het naar hun zin hadden, verzekerden ze me ervan dat ze zich prima vermaakten.

Hoewel ik thuis werk, en de geluiden van de galerij tot mijn bureau doordringen, kreeg ik pas na een paar dagen door dat ik ze nooit naar buiten hoorde gaan. De verklaring lag voor de hand: dat trappenhuis wilden ze zichzelf niet nog eens aandoen. Als dat zo doorging, zouden ze tijdens hun vakantie niet meer van Amsterdam meekrijgen dan de flats die ze vanuit hun tijdelijke woning konden zien, en het torentje van de Oosterkerk, dat boven die flats uitstak.

Ik vroeg me af of ik niet moest aanbieden om dingen voor ze mee te nemen wanneer ik naar de Albert Heijn ging, maar toen ik erop ging letten, merkte ik dat ze elke dag een stoet van bezorgers lieten komen, sommigen met pizza's, anderen met tassen vol boodschappen. Ze kwamen niets te kort. Behalve die opgewekte begroetingen door het open keukenraam, die op een gegeven moment op mijn zenuwen gingen werken, had ik geen last van ze, al hoorde ik zo nu en dan zware, bonkende geluiden aan de andere kant van de muur, alsof ze jonge olifanten overgooiden.

Op kerstavond belde Jeffrey aan. Voordat hij zei wat hij op zijn hart had, liet hij eerst een kleine stilte vallen, alsof hij eraan gewend was dat iedereen steeds weer een ogenblik aan zijn werkelijke omvang moest wennen. Nadat hij mij die halve seconde had gegund, zei hij dat ze Chinees zouden laten komen. Had ik soms zin om mee te eten? Ik zei dat op het punt stond te vertrekken naar een diner met vrienden. Dan niet, zei hij, *maybe later this week then, eh?*

Toen ik uren later terugkwam, stond Rita in de keuken eieren te bakken. *'Merry Christmas, luv!'* Ze wees naar de pan. Ik zei dat ik al gegeten had, en *merry christmas to you too.*

Jeffrey en Rita waren een anekdote in wording. Dat was me die avond duidelijk geworden toen ik tijdens het kerstdiner iets over ze had verteld. Ik had meteen ieders aandacht, en onderweg naar huis bedacht ik dat ik nog jarenlang zou worden gevraagd hoe het ook alweer zat met die mensen die alles lieten bezorgen. Ach ja, dat was met kerst, toen naast me die twee dikke Engelsen logeerden die zoveel moeite met de trap hadden dat ze al die tijd binnen zijn gebleven. Wat, echt? Ja, ze lieten gewoon al hun boodschappen en maaltijden bezorgen, meer dan het uitzicht vanuit de flat hebben ze in die week niet van de stad gezien. Jezus man, dat gelóóf je toch niet? Maar toen werd er de volgende avond op mijn deur gebonkt. Deze keer gunde Jeffrey me nog geen tiende seconde om aan zijn omvang te wennen. ‘Ik geloof dat ze dood is,’ zei hij.

Ik liep met hem mee over de donkere galerij en volgde hem naar binnen. Er hing een klamme, vettige warmte. Overal lagen kleren en lege pizzadozen, op de tv was het zesuurjournaal van de BBC bezig, en op de bank lag Rita. Ze was er half afgegleden, of misschien was dit wel de enige houding waarin ze het zich op de bank comfortabel kon maken. Door haar omvang was het moeilijk om te zien in welke houding ze precies lag, alsof haar massa naar alle kanten was uitgevloeid zonder zich te storen aan het skelet dat zich ergens diep van binnen moest bevinden. Ze droeg een flodderige Noorse trui, haar gezicht was grauw en haar mond stond een beetje open.

‘Opeens ademde ze niet meer,’ zei Jeffrey.

Ik boog me over haar heen. Ze rook zurig. Misschien moest ik haar aanraken en door elkaar schudden. Misschien ook niet. Ik wist weinig van EHBO. ‘Wat is er gebeurd?’ vroeg ik zacht, alsof ik bang was om haar wakker te maken.

‘Opeens ademde ze niet meer,’ herhaalde Jeffrey. Hij klonk vertwijfeld, als de eenzaamste mens van de wereld.

Ik keek om me heen, op zoek naar een telefoon. Er stond er een naast de tv. Ik pakte het toestel uit de houder en toetste het alarmnummer in.

Jeffrey liep heen en weer, knielde bij haar neer en praatte zachtjes op haar in: ‘*Come on, Rita... Come on...*’ Ik deed de voordeur vast open voor de hulpdiensten.

Ze kwamen nog vrij snel. Het was alsof er een leger binnenkwam. De kamer vulde zich met blauwe en helgele uniformen, er werd apparatuur neergezet en met centrales gecommuniceerd, en alles klonterde samen rond de gestalte van Rita, alsof ze een zeemijn was die moest worden gedemonteerd. Een vrouwelijke agent met een blonde paardenstaart hurkte neer naast Jeffrey, die zich op de grond had laten zakken. Ze stelde hem op zachte toon een aantal vragen. Jeffrey knikte en vertelde waar het lag, in de badkamer, blijkbaar ging het om medicijnen.

Ik zag voor mezelf geen rol meer weggelegd en liep de kamer uit, de koude galerij op. Toen ik weer thuis was, deed ik een das om en liep het kleine voorbalkon op. Beneden voor de flat stond een gele ambulance naast een paar politiewagens. Een paar passanten stonden omhoog te kijken. In de verte klonken sirenes, ze kwamen snel dichterbij. Eerst verscheen er een rood busje van de brandweer, meteen daarna zwenkte een verontrustend grote ladderwagen de hoek om. Zodra het busje tot stilstand was gekomen, zwermden brandweermannen naar buiten, om met handgebaren de chauffeur van de ladderwagen naar de juiste plek te begeleiden. Toen de wagen goed stond, draaide de ladder opzij, richtte zich omhoog en schoof uit naar het voorbalkon van de burens. Bovenaan de ladder zat een bakje waarin een brandweerman op knopjes drukte. De blauwe en oranje vlekken van de zwaailichten gleden langs de gevel van de flat aan de overkant. Achter verschillende ramen knipperde gele of rode kerstverlichting die verbleekte wanneer de zwaailichten erlangs gleden.

Het was een hele operatie. Naast me gingen de balkondeuren open. Een groepje ambulancebroeders tilden hijgend en steunend een brancard naar de betonnen rand van het voorbalkon, waar het hokje van de brandweerladder tegenaan rustte. Op de brancard lag de in grijs zeil verpakte

gestalte van Rita. De schijnwerper die vanaf de brandweervagen alles bijlichtte, gaf het toneel iets onwezenlijks, alsof de straat beneden ons een kade was en wij aan de reling stonden van een groot schip waarop iemand onwel was geworden.

Voordat ze de brancard over het hokje van de ladder vastbonden, maakten de brandweermannen hem met kabels en katrollen vast aan de haak van de hijsbalk, waarschijnlijk omdat ze niet zeker wisten of de ladder het gewicht aankon. Er kwam een brandweerman op mijn balkon staan om aanwijzingen te geven. Hij schudde mij de hand en noemde zijn naam, die ik onmiddellijk vergat. Tussen alles door ontdekte ik het hoofd van Jeffrey, die me met schorre stem toeriep dat ze nog leefde. 'Is dat zo?' vroeg ik aan de brandweerman naast me. 'Ik weet het niet,' zei hij.

Op een gegeven moment zat alles goed vast. Er werd geroepen en geknikt, en langzaam ging de ladder met de brancard op weg naar beneden. Een brandweerman reisde mee. 'Kijk,' zei de brandweerman naast me, 'er is nog hoop, ze draagt een zuurstofmasker.'

Beneden stond het nu vol toeschouwers. Ik zag zelfs een tv-ploeg. De brancard met Rita verdween in de ambulance, die zodra de deuren dicht waren met zwaailicht en sirene vertrok. De ladder van de brandweervagen schoof weer omhoog, deze keer om Jeffrey op te halen. Met stijf dichtgeknepen ogen en met zijn handen om de rand van het bakje geklemd ging hij omlaag, trillend en schokkend, terwijl de brandweerman naast hem zo nu en dan iets tegen hem zei. Eenmaal beneden werd Jeffrey door een paar agenten zorgzaam op de achterbank van het politiebusje geschoven.

Toen iedereen was verdwenen, ging ik naar binnen. Ik liep naar de keuken en trok een fles wijn open. Het was een goede fles, die ik een paar dagen eerder van een opdrachtgever had gekregen. Ik schonk een glas in en ging aan de keukentafel zitten. Ik dacht aan Jeffrey en Rita. Ik hoopte dat het goed zou aflopen. Meer kon ik zo gauw niet verzinnen.

Ik was aan mijn tweede glas begonnen toen ik achter het keukenraam silhouetten over de galerij zag lopen. Twee seconden later werd er aangebeld. Het waren twee agenten, een man en een vrouw. De vrouw herkende ik aan haar paardenstaart als de agente die naast Jeffrey was neergehurkt en naar de medicijnen had gevraagd. Ze kwamen de sleutels van de burens terugbrengen, omdat ze hadden gehoord dat ik die in beheer had. Maar eerst wilden ze de spullen van het Engelse echtpaar verzamelen. Kende ik de burens een beetje? Misschien wilde ik dan meelopen, om te kijken wat van de Engelsen was en wat bij het huis hoorde.

‘Dat is goed,’ zei ik, en ik liep achter ze aan. Ze waren jong, begin dertig. ‘Hoe is het met ze?’ vroeg ik. ‘Dat kunnen we niet zeggen,’ zei de agente. Het was onduidelijk hoe ze dat bedoelde: dat ze het niet wisten, of dat het informatie was die onder een of ander beroepsgeheim viel.

Binnen was het tropisch warm. Het stonk naar vet en zweet. Op de vloer lagen kleren, pizzadozen, bakjes van de Chinees en haastig opengescheurde verpakkingen van dingen die de ambulancebroeders hadden gebruikt.

De agente zette de thermostaat lager en begon de kleren te verzamelen. ‘Alle kleren die niet in een kast hangen, zullen wel van hen zijn,’ zei ze.

‘Je kan naar de grootte kijken,’ zei haar collega. ‘Als het niet groot is, is het niet van die Engelsen. Tenzij uw burens ook zo dik zijn.’

‘Nee, mijn burens hebben een vrij normaal postuur,’ zei ik.

De agent keek om zich heen en zuchtte. ‘We hebben vuilniszakken nodig,’ zei hij. ‘Voor de troep.’

Ik liep met hem mee naar de keuken, waar het ook een rotzooi was. In het gootsteenkastje vonden we een rol vuilniszakken. De agent scheurde twee zakken af en gaf er een aan mij. Zwijgend ruimden we de kamer op. Toen het er weer een beetje toonbaar uitzag, gingen we naar de keuken om ook daar op te ruimen. ‘Ik zet de zakken straks wel bij mij in de berging,’ zei ik, ‘tot de volgende ophaaldag.’

De agente stond in de deuropening. ‘Ik kon al die vieze kleren niet zo maar in die koffers stoppen,’ zei ze. ‘Er staat een wasmachine en een droger in de badkamer, dus ik heb ze maar in de machine gestopt.’

De agent knikte bedachtzaam, alsof hij een afweging maakte. Zijn blik gleed over de vuile vaat die op het aanrecht stond opgestapeld. ‘Laten we dit dan ook maar meteen even doen,’ mompelde hij, alsof hij in zichzelf praatte. Hij pakte een teiltje, kneep er wat sop in en draaide de hete kraan open. De agente pakte een theedoek van het haakje, rook er even aan en stelde zich naast haar collega op.

Terwijl de agenten de afwas deden, pakte ik de stofzuiger uit de gangkast. Ik zoog de woonkamer en de slaapkamer, en toen ik daarmee klaar was, ging ik naar de keuken met wat vieze borden die ik onder het bed had aangetroffen. De agenten waren nog bezig. Ik zocht een schone theedoek en toen ik er een had gevonden hielp ik mee afdrogen.

Ze vroegen naar het Engelse echtpaar. Ik vertelde wat ik van ze wist. Daarna hadden we het over de buurt, en over hun werk, en over mijn werk, en wat ik van de crisis merkte.

De agente legde haar theedoek neer en begon alvast wat borden en glazen terug te zetten in de kastjes boven het aanrecht. ‘Ik weet niet precies waar alles staat,’ zei ze. ‘Ik zal maar een beetje improviseren.’

De agent wierp een blik in de kastjes. ‘Er lijkt sowieso niet zoveel systeem in te zitten,’ zei hij. ‘Ik zou in ieder geval de glazen en de kopjes scheiden. Zoiets scheelt altijd ruimte.’

‘Zeker,’ zei de agente. ‘Dan zet ik meteen de kleine borden bovenop de grote, want zoals ze nu staan, is het wel erg wankel.’

‘Als je de soepkommen op elkaar zet in plaats van naast elkaar, heb je genoeg ruimte voor twee stapels borden,’ zei de agent. ‘Klein naast groot.’

Ik trok de bestekla open om de messen die ik had afgedroogd op te bergen. ‘Dat ligt ook allemaal door elkaar, zeg,’ zei de agent.

Ik legde de messen bij de messen, de vorken bij de vorken, de lepels bij de lepels. De agent maakte ondertussen een nieuw sopje voor de stapel pannen die op het fornuis stond.

De agente en ik waren klaar en hadden onze theedoeken over de verwarming gehangen. De agent zat op zijn hurken het kastje met de pannen opnieuw in te delen. Toen hij het deurtje sloot en overeind kwam, vroeg ik of ik ze bij mij thuis een glas wijn kon aanbieden uit de fles die ik eerder die avond had opengetrokken.

‘We zijn aan het werk,’ zei de agente. ‘Maar als u iets voor ons zou willen doen, dan zou u zo meteen de was in de droger kunnen stoppen. Dan zorgen wij ervoor dat het morgenochtend wordt opgehaald.’

Ik zei dat ik het ook zelf kon komen brengen, als ze zeiden waar het naar toe moest.

‘Belt u ons morgenochtend maar.’ Ze gaf me een kaartje. ‘En anders bellen we u.’

Ik ging met ze mee naar beneden om de vuilniszakken in de berging te zetten. Toen hun auto om de hoek was verdwenen, liep ik terug naar boven. Ik ging aan mijn keukentafel zitten en pakte het glas wijn op dat daar nog steeds stond. Langzaam dronk ik het leeg. Het was zo stil dat ik bij de burens de wasmachine kon horen draaien.